

Új gépek, új munkaszervezés a Szegedi Ruhagyárban

A Szegedi Ruhagyár szakemberei a közelmúltban készítették el azt a mintakollekciót, amelyet rövidesen az Egyesült Államokban mutatnak be. A legújabb szegedi modellekből összeállított férfiöltöny-szállítvány a ruhagyár amerikai exportjának bővítését segíti. Eddig már 30 ezer öltönyre kaptak megrendelést — egy korábbi áruajánlat nyomán. A gyár idei terve 850 millió forint, s ahhoz, hogy ezt teljesítse, nem elegendő csupán a mennyiségi termelés. A világpiacra versenyben maradni csak a minőségi követelmények maradéktalan betartásával lehet — vallják a ruhagyáriak — épp ezért a minőségjavításra nagy gondot fordítanak. Tavaly dolgozták ki és sikeres próba után az idén év elejétől bevezették, s az év végéig minden üzmeire kiterjesztik a minőségellenőrzés új rendszerét.

Míg korábban csupán a végterméket — a teljesen összeállított ruhákat vizsgálták, s ha hibát észleltek, visszaküldték kijavítani —, most az új módszer szerint az elkészülés előtt a gyártás egyes fázisaiban is ellenőrzik a ruhákat. Az eddigi tapasztalatok szerint egy százalékkal növekedett az első osztályú ruhák aránya. A folyamatellenőrzés következményeként várható a termelékenység növekedése is; a késztermék utólagos ja-

Minőségellenőrzés a gyártószalagon: a félkész öltönyöket „vizsgáztatják”

vitása a minimálisra csökken. A készülő ruha egyes részeinek hibáit már a gyártószalagon „visszavetéssel” kijavíthatják. A dolgozók érdeke a jobb minőségű munka, mert ha a kifogásolt munkadarabot visszakapja, a javításra fordított idő alatt újat nem termel — csökken a darabéere. Ezzel szemben — az ehhez igazodó minőségi bérezés szerint — minél kevesebb a munkásnak a visszaadott termék, annál vastagabb a hóvégi borítékja.

A minőségjavítást és a termékszerkezet további korszerűsítését szolgálja az is, hogy a közeli jövőben új gépeket szereznek be. 12 millió forint értékben varrodai és vasalógépeket állítanak munkába.

Mindez annak a fejlesztési programnak is része, amelynek eredményeképpen jövőre a kétrészes munkaruhák gyártásával kelljenek (azt a technológiát másnak adják át), s a fel szabaduló kapacitást az exportképes öltönyök gyártására használják fel. Az öltönykészítés hatékonyságát növelendő, év végéig több új munkaszervezési intézkedést tesznek. Így például egyes helyeken megváltoztatják a technológiai folyamatot — munkavégzési sorrendet — indokolt esetben tipizálják a műveleteket, csökkenteni igyekeznek az új művelemelékenység növekedése is; tekre való átállások gyakor-

Minőségi bérezés

Az egyik fal görbe, a másik nem

— Milyen volt az elmúlt év a Szegedi Magas- és Mélyépítő Vállalatnál?

— Jó évet zártunk tavaly — mondja Szőke László termelési osztályvezető. 27 százalékkal nőtt a termelés.

— Régi mondás: A mennyiségi fejlődés a minőség rovására megy.

— Szó sincs róla — tiltakozik. — Az 1977-ben végzett fenntartási munkákra javítások miatt tavaly mindössze 185 ezer forintot fordítottunk.

— Az is pénz...

— Persze, hogy az. De vegyük figyelembe, hogy vállalatunk 1972-ben még 6,5 millió veszteséggel zárta az évet. Azóta jó középállapotot váltunk. Nem volt könyörű.

— Elégedettek?

— Nem lehetünk azok. Tavaly február elsején vezettük be a minőségi bérezést. Azóta is sok gondot okoz.

— Miért? Van jó és rossz munka.

— Igen, de a valóság nem fehér és fekete. Nekünk kiemelt feladatunk a régi lakó- és középületek felújítása. Egy százéves homlokzat vakolásánál el kellene dönteni, hogy a régi fal a mai előírások szerint milyen minőségű és ezek után elvárható-e az első osztályú munka.

— Ezt ki ítéli meg?

— A művezető.

— „Ahány ház, annyi szokás?”

— Igen, de tavaly még nem volt egységes előírásunk a felújításoknál végzett munkák minőségének honorálására.

— Most van?

— Összeállítottunk egy listát, de nem lehet mindenre előírásokat adni. Mondok egy egyszerű példát: két ember vakol. Az egyik fala görbe, a másiké egyenes. Ha mindketten egyformára simítják a felületet, nyilvánvaló, hogy akinek a falat is ki kellett egyenesítenie, az többet dolgozott. A fizetés viszont egyforma.

— Nem érdemes jobban dolgozni?

— Erről nincs szó. Prémiumokkal lehet honorálni a gondosabb munkát. De szemléleti változásra is szükség van.

— ??

— Az átlagosnál jobb munkához nagyobb figyelem és több energia kell. Viszont, ha ezt a pluszmunkát nem a minőség javítására fordítja a dolgozó, hanem megelégszik az átlageredménnyel, akkor nyilvánvalóan nagyobb lesz a teljesítménye. És a több pénzt a mennyiség után kapja. Azt kellene megértetni az emberekkel, hogy a minőség a fontos.

— Ők is a piacról élnek...

— Igen, tudjuk — veszi át a szót Bakos Tibor munkaiügyi osztályvezető. — Az idén háromszázalékos bérfelzárkózásra van lehetőségünk és ennek döntő részét a minőségi bérezésre kívánjuk fordítani.

— Tehát „kifizetődő” lesz a jó munka?

— Igen, de ez nemcsak tőlünk függ.

— Hogyhogy?

— Úgy, hogy papíron mindig első osztályú tégla látható, valójában ezek sokszor harmadosztályúak. És csak ilyen van. A faárúknál, a mozaiklapoknál hasonló a helyzet. Hiába mondjuk dolgozóinknak, hogy így, meg úgy a minőség, ha az anyagokat szállító cégek semmibe veszik az osztályba sorolást.

— Munkaerőgondok?

— Vannak. Csinján kell bánni a minőségi bérezés alkalmazásával, ha nem akarunk még nagyobb munkaerőhiánnyal szembenézni. Tavaly például 20 emberünköt vitte el az egyik térsz. Mondanom sem kell, hogy lényegesen több pénzt ígértek, s adtak nekik. A térsz. többet tudnak fizetni a kőműveseknek, s náluk nincs minőségi bérezés.

— Gépesítés?

— Kedvezőbb lenne a helyzet a „mindenttudó” kisgépek alkalmazásával. Viszont egy ilyen gép ára a Trabant értékével vetekszik.

Több földgáz

Két hónapja, január első felétől kapjuk a Szovjetuniótól az orenburgi földgázt, amely a KGST-országok közös beruházásában épített szovjet távvezetékén át jut el országunk térségébe, s a Szovjetunió más területeiről érkező gázzal egyesülve Beregdarócánál lépi át a határt és áramlik tovább a Testvériség távvezetékén. Ebben a két hónapban mintegy 300 millió köbméter szovjet földgáz érkezett, s ennek nagyobb része, több mint 150 millió köbméter orenburgi illetőségű. Ebből az idén 1,6 milliárd köbméter, más szovjet gázvezetékéről pedig 1 milliárd köbméter kapunk. A sokéves együttműködés alapján importálunk 200 millió köbméter földgázt román partnereinktől is. Az importált földgázzal annyi energiához jutunk, mint amennyit a hazai erőműveink termelnek. A legjelentősebb importtétel az orenburgi, amely fedezi a Budapesten és további 117 településen a vezetékes földgázszolgáltatásban részesülő, mintegy 400 ezer háztartás, több ezer kommunális és több száz ipari foglalkoztatott ellátását.

Horváth István

Közlekedés és turisztika

Az MTE SZ Csongrád megyei szervezetének ifjúsági koordinációs bizottsága szervezésében, valamint a közreműködő MALEV, a British Airways, a Volántourist, a Szegedi Szabadtéri Játékok Igazgatósága, a Szegedi Ipari Vásár Igazgatósága, az Állami Biztosító megyei igazgatósága és a Volán 10. számú Vállalat érdekesnek ígérkező rendezvényt, kiállítást és filmbemutatót tart kedden, március 6-án, a szegedi Technika Házában.

A rendező szervek szeretnék elősegíteni a dolgozók és diákok szabad idejének kulturált eltöltését, kirándulásait, utazásait, programjaik összehangolását és lebonyolítását. Ezért Szegeden tartják meg a hazai közlekedési vállalatok vezetői tanácskozásait arról, hogy milyen segítséget nyújthatnak a Szegedre és a megyébe érkező vendégeknek, illetve mindazoknak a csoportoknak, akik innen kívánnak országjárásra, vagy külföldre utazni. A Volán közlekedési vállalatnak turistaszolgálatát is működtik Szegeden, s a Volántourist mindent az érdeklődők kívánsága szerint akar megoldani.

A keddi program délután fél nyolckor kezdődik, amikor a Technika Házában dr. Kardos János, a Volán 10. számú Vállalat igazgatója megnyitja a kiállítást, amelynek keretében színes tablót, térképeket, utazási ajánlatokat, fotókat, maketteket és diákat mutatnak be. Ismeretterjesztő és turisztikai filmeket is vetítenek. Legérdekesebbnek talán az angol légitársaság filmje ígérkezik. Első ízben a szegediek láthatják majd a budapesti műszaki filmek fesztiváljára benevezett angol alkotást, az „ACHIEVEMENT” című és a Concord (híres vagy hírhedt?) repülőgépről készített filmet. A vetítésre délután 4 órakor kerül sor.

ról szólni, hogy most érkezünk el a közoktatás fejlesztésének legjelentősebb állomásához?

Az egyik legfőbb tennivaló valóban az oktató-nevelő munka tartalmi színvonalának emelése. Ennek legfőbb eszköze jelenleg az új nevelési tervek, az új tantervek bevezetése, az új tankönyvek elkészítése és kiadása. Mindez az elmúlt tanévben lényegében már elkezdődött, és azóta is bővül, folytatódik. A tantervek megújítását alapvetően két körülmény tette szükségessé. Az egyik, hogy 1963 óta — amikor az eddig alkalmazott tantervek készültek — jelentősen változott, fejlődött a társadalom, és a tudományos megismerés is előrehaladt. Ezeket a változásokat a régi tantervek nem tükrözhették, az idő túlhaladta egy részüket. A másik körülmény az, hogy a kedvezőbb szocializációs feltételek hatására a mai 6 éves gyerekek lényegesen érettebbek, testi és szellemi fejlettségükben meghaladják a 15-20 évvel ezelőtti generációk szintjét, többre képesek. Ez azt jelenti, hogy a gyerekek tudását, gondolkodását főleg az óvodában és az alsó tagozaton újabb, játékos elemeket magában foglaló módszerekkel, az eddiginél jobban lehet és kell is fejleszteni.

Az új oktatási és nevelési tervek kifejezik, érvényre juttatják azt a törekvésünket, hogy a tudományos ismereteket az életkori sajátosságoknak megfelelően olyan összefüggésben és színvonalon kell a fiatal nemzedéknek oktatni, ami biztosítja korszerű műveltségüket és megfelelő összhangban van a társadalmi követelményekkel. Nagy vita folyt a műveltségi arányokról, az egyes tantárgyak ismeretanyagáról és ebből — helyesen — több megyei lap is kivette a részét. Minden javaslatot, ötletet természetesen nem lehetett elfogadni. Ezek egy része egyébként egymásnak is ellentmondott, voltak, akik a humán, mások pedig a reál műveltség javára akarták lényegesen megváltoztatni az arányokat. Végül is a tantervekben a társadalmi és a természettudományi ismeretek aránya lényegesen nem változott, a viták tanulságaként is az alakult ki, hogy a két nagy tantárgycsoport feladatát nem helyes szembeállítani. Csakis együtt tudják kialakítani a társadalmi élet, benne a gazdaság követelményeinek megfelelő emberi tulajdonságokat és a szükséges tudást. Ugyanakkor azonban mind a humán, mind a reál tárgyak tartalma korszerűbb lett. Jobban figyelembe veszik a tudomány mai állását, fejlettségét, különösen vonatkozik ez a matematikára, és az

anyanyelvi oktatásra. A történelem és az irodalom tananyaga nagyobb figyelmet fordít a hozzánk közelebb álló korokra, s elmélyültebb tanulmányozásra ad lehetőséget. Mindez a világnézetű nevelés szempontjából is alapvető. Az általános iskola 8. osztályában bevezetik az állampolgári és társadalmi ismeretek oktatását, amely segíti, hogy a tanulók megismerjék hazánk társadalmi életét, a szocialista építést, a közösségeket, a lakóhely, a tanács, az állam tevékenységét. Az általános iskolákban és a gimnáziumi oktatásban új tantárgy, a „technika” váltja fel a korábbi gyakorlati foglalkozásokat. Az 1963-as óratervekkel szemben jelentős változás az is, hogy növekedett a testnevelési órák száma, a fiatalok testkultúrájának, fizikai edzettségének fejlesztése érdekében.

Bár tudjuk, hogy az új tantervek, tananyagok szemléletükben is, tartalmukban is jobbakká, korszerűbbek a réginek, alkalmasak az oktatási, nevelési célok színvonalas megvalósítására, mégsem gondoljuk, hogy hibátlanok, tökéletesek. Bevezetésük tapasztalatait gondosan kell elemezni, a gyakorlat próbája alapján a szükséges korrekciókat is meg kell majd tenni.

Az új tantervek bevezetése a pedagógusoknak nagy feladatot jelent. Nemcsak amiatt, mert az ismeretanyag, a tananyag változik, hanem azért is, mert új módszerek kialakítását — az eddiginél nagyobb önállóságot — kíván tőlük a reform.

Az új tananyagok, tankönyvek bevezetése a szülők számára is gondot jelent. Egyik-másik olyanra eltér a hagyományostól, az általuk tanultól, hogy gyermekeik otthoni segítése nehezebb lesz. A pedagógusok persze azt szeretnék, ha a gyerekek az iskolában mindent megértenének és otthon csak az ismeretek tételes megtanulása, gyakorlása lenne a feladat. Ez azonban nem mindig van így. Ezért türelmet kérünk, és támogatunk minden olyan kezdeményezést, ami az új tananyagok szülők közötti megismertetését szolgálja.

● A közoktatás tartalmi fejlesztésének egyik legfontosabb eleme a középfokú képzés, s annak összehangolása a népgazdasági igényekkel. Hogyan fejeződik ki ez a követelmény oktatáspolitikai gyakorlatunkban?

A középfokú iskoláknak a szülők és gyermekek tanulás

iránti igényét úgy kell kielégíteniük, hogy az összhangban legyen a népgazdaság szükségleteivel és lehetőségeivel.

A 70-es évek fejlődését áttekintve megállapíthatjuk, hogy a középfokú oktatás tulajdonképpen már általánossá vált, hiszen ma már az általános iskolát befejezők több mint 90 százaléka tovább tanul. Ezzel párhuzamosan a középfokú oktatás belső arányai — céljainak megfelelően — a szakmai képzés javára módosultak. Ebben a tanévben már az első osztályos tanulók 53 százaléka szakmunkásképzőbe, 27 százaléka szakközépiskolába, 20 százaléka gimnáziumba jár. Ezek az arányok már jobban megfelelnek az egyéni törekvéseknek és a társadalmi igényeknek egyaránt, mint a korábbiak.

Most a fő feladat itt is a tantervi reform megvalósítása, a középfokú iskolák képzési céljainak, tartalmi munkájának korszerűsítése.

A gimnáziumokban bevezetik a fakultatív oktatási rendszert, s ez lehetővé teszi a tanulók számára, hogy a harmadik osztálytól kezdve érdeklődési körüknek megfelelően egy-két tantárgyat elmélyültebben tanuljanak, illetve a gyakorlati életben jól hasznosítható ismeretekre tegyenek szert.

Az ipari és mezőgazdasági szakközépiskolák képzési célja megváltozott, a tanulók az érettségi mellett szakmunkás-képesítést is kapnak, s felkészítik őket a szakirányú továbbtanulásra.

A szakmunkásképző iskolákban a szélesebb szakmai alapozás, a konvertálhatóbb képzés érdekében az egymáshoz közel álló szakmákat összevonják, számuk 190-ről mintegy 130-ra csökkent. A 80-as évek elejétől térnek át az új szakmajegyzék szerinti képzésre.

Mindent egybevetve elmondhatom, hogy az utóbbi években egy nagyszabású és átfogó folyamat kibontakozásának lehetünk tanúi. Ez nem egyszerűen a mennyiségi viszonylatokat érinti, hanem sokkal inkább a közoktatás tartalmi jegyeit. A korszerűség követelményeivel szoros összhangban kezdeményezzük, szorgalmazzuk ezeket a változásokat. Lépéseinket behatárolják mind az objektív, mind pedig a szubjektív feltételek. Ezekről sohasem szabad megfeledkezni, megteremtésükért összefogott és széles körű társadalmi együttműködésre van szükség.

Rákos Imre